

“Капитализмът: непознатият идеал” от Айн Ранд

През 2005 година се навършиха 100 години от рождението на Айн Ранд. Руската еврейка Алиса Розенбаум (1905-1982), дъщеря на петербургски аптекар, емигрира през 1925 година от Съветска Русия, за да се превърне, според милиони американци, в “най-влиятелния мислител на миналия век”. Под псевдонима Айн Ранд, Алиса Розенбаум написва четири романа:

WE, THE LIVING
ANTHEM
THE FOUNTAINHEAD
ATLAS SHRUGGED

и издава 6 сборника с есета:

THE VIRTUE OF SELFISHNESS
CAPITALISM: THE UNKNOWN IDEAL
THE VOICE OF REASON
THE ROMANTIC MANIFESTO
FOR THE NEW INTELLECTUAL
PHILOSOPHY: WHO NEEDS IT

Освен писател, Ранд е и философ със собствена философска школа - обективизъм. Това е систематична философия за разума и свободата. На конференция, организирана от Рандом Хауз във връзка с публикуването на “*Атлас сви рамене*”, Айн Ранд е помолена да представи същността на своята философия, докато стои на един крак. Отговорът ѝ е:

“ *Метафизика*: Обективната реалност
Епистемология: Разум
Етика: Егоизъм
Политика: Капитализъм ”

В Съединените щати шедьовърът на Ранд *Atlas Shrugged* („Атлас изправи рамене”, 1957) се нарежда по популярност веднага след Библията. Всяка година от него се издават 300 000 екземпляра. Тиражът на “*The Fountainhead*” („Изворът”, 1943) достигна 5 000 000 екземпляра. Общо книгите на Ранд са издадени в над 20-милионен тираж и са преведени на 16 езика.

В творчеството си Айн Ранд поставя моралните основи на съвременния капитализъм, внушавайки, че капитализмът е политически и икономически най-доброто общество - не само най-ефективното, но и най-моралното. Българският читател, за когото капитализмът е все още непознат идеал, определено има нужда от книга, която да аргументира неговото икономическото и морално превъзходство. Тази книга е “Капитализмът: непознатият идеал”(1967).

Сборникът съдържа 26 есета, публикувани в издавания през 60-те години на ХХ век “Бюлетин на обективизма”. С изключение на три есета на Алън Грийнспан, две на Натаниъл Брандън и едно на историка Робърт Хесен, останалите есета в сборника синтезирано представят разбиранията на Ранд за капитализма. Както самата тя заявява в предговора: “...Това не е икономически трактат, а сбирка от есета върху моралните аспекти на капитализма. Нашият основен интерес не е върху политиката като такава, а върху природата на човека и взаимоотношенията на човека с битието...” .

Погледът на Ранд към капитализма е уникален: нито либерален, нито консервативен, нито либертариански. Според нея хората, принадлежащи на тези групи, са набедени защитници на капитализма и заради техните опити да избягват сблъсък с алтруизма, капитализмът е бил атакуван, без да може да се защити, без обществото да е запознато с неговите принципи, природа, история и морал.

Една от най революционните и силни книги за капитализма и политиката, публикувани някога в България.